

Nakon više od tri decenije od černobiljske katastrofe, Srbija i Rusija obnovile su nuklearnu saradnju, potpisivanjem sporazuma o izgradnji nuklearnog centra. Da li je u pitanju samo naučni objekat, kako tvrde predstavnici vlasti, ili pak, uvod u atomsku budućnost Srbije, kako se pribojavaju stručnjaci?

Da li je Dmitrij Medvedev, pored prijateljskih pozdrava i antifašističkih poruka, u Srbiju za vikend doneo i dosad striktno zabranjeno voće? U sklopu posete potpisan je sporazum o izgradnji nuklearnog centra sa višenamenskim reaktorom, u kom će se, kažu, obučavati stručnjaci, ali i proizvoditi tehnologije iz oblasti medicine, poljoprivrede i industrije.

“Uspostavljanje ovog centra u Srbiji doprineće razvoju naše naučne baze u ovoj oblasti, ponovnom otvaranju katedri iz oblasti nuklearnih nauka na našim fakultetima, a takođe, imaće i visok značaj za medicinu u Republici Srbiji, jer će se u ovom centru proizvoditi radiofarmaceutici za lečenje kancerogenih oboljenja, koji se sada uvoze u našu zemlju iz država u regionu”, rekao je

Nenad Popović, ministar za inovacije i tehnološki razvoj.

Sve to lepo zvuči, i ne bi bilo nikakvog razloga za brigu kada bi i ostalo na naučno-istraživačkom nivou, kažu stručnjaci. U Srbiji je još od 1989. na snazi moratorijum na izgradnju nuklearnih elektrana, a od tad se na fakultetima ni ne školuju kadrovi stručni za vođenje nuklearnih postrojenja.

“Mi smo te stručnjake izgubili i ceo taj projekat zahteva jedan duži vremenski period – deset, petnaest, dvadeset godina da bi to sve zaista profunkcionisalo”, kaže Vladimir Udovičić, sa Instituta za fiziku.

Srbija, međutim, ubrzano menja zakone koji regulišu nuklearnu bezbednost – pred poslednji dolazak ruskog predsednika Vladimira Putina, po hitnom postupku i bez javne rasprave izmenjene su brojne procedure u krovnom zakonu, a na čelo Direktorata za nuklearnu sigurnost je, upravo umesto Udovičića, postavljena predsednica parlamenta Maja Gojković. Predsednik nadzornog odbora Nuklearnih objekata Srbije nedavno je afirmativno govorio o nuklearnoj energiji, tvrdeći da će zemlje koje ne razmišljaju o njoj doživeti krah.

Sve to, pribojavaju se stručnjaci, zvuči kao uvod u promenu stava Srbije prema atomskoj energiji, pre svega jer je u pitanju investicija koja se procenjuje na stotine miliona evra.

“Podizanje jednog takvog centra se može shvatiti kao prvi korak u izgradnji jednog nuklearnog objekta. Teško je zamisliti drugu motivaciju onih koji sada investiraju u izgradnju jednog takvog istraživačkog centra do plana da će ovde možda jednog dana da se gradi jedna elektrana nuklearnog tipa”, smatra Slobodan Bubnjević, naučni novinar.

U pitanju je, kaže, industrija koja godišnje obrće stotine milijardi evra, sa ogromnim

potencijalom za lobiranje. U zemlji u kojoj je poslednji reaktor ugašen pre 35 godina, ulaganje u naučne kapacitete bilo bi, smatra Bubnjević, pozitivna stvar, ali srljanje u zagrljaj primenjenoj atomskoj energiji - izuzetno loše.

“Republika Srbija u ovom trenutku ne bi smela ni da razmišlja o ukidanju moratorijuma, a videli smo da je to nešto što se kroz javnost i izjave koje su pratile potpisivanje prvog sporazuma nagoveštavalo kao mogućnost”, kaže Bubnjević.

Rusija svoj interes za širenje mreže nuklearnih elektrana u regionu ne krije - nedavno je najavljena izgradnja dva nova reaktora u Mađarskoj, a atomska energija je u susednoj Bugarskoj postala prvorazredno političko pitanje, zbog kog je palo nekoliko vlada.

Izvor: rs.n1info.com